

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van Hof ter Anghereel
en O.-L.-Vrouw van Lourdeskapel te Ninove**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 11 april 2011 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Hof ter Anghereel en O.-L.-Vrouw van Lourdeskapel te Ninove;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 19 oktober 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 1 december 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische en in casu de architectuurhistorische waarde, en de sociaal-culturele waarde:

- als monument

Hof ter Anghereel met ommuurd erf, tuin en oorlogsmonument, gelegen te Ninove (Appelterre-Eichem), 't Angereelstraat 104-106

bekend ten kadaster:

Ninove, 9e afdeling, sectie B, perceelnummers 442B, 443A, 444F, 444G

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Wegens de historische, in casu de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de volkskundige waarde:

- als monument

O.- L.-Vrouw van Lourdeskapel en bijhorend Mariabeeld, gelegen te

Ninove (Appelterre-Eichem), 't Angereelstraat znr.

bekend ten kadaster:

Ninove, 9e afdeling, sectie B, perceelnummer 446X

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische en in casu de architectuur-historische waarde

van het Hof ter Anghereel met ommuurd erf, tuin en oorlogsmonument :

Het Hof ter Anghereel gaat in oorsprong terug op een vooraanstaande historische pachthoeve die in de 15de eeuw bezit was van een riddersgeslacht bekend als heer van Angeree. De grote 18de-eeuwse hoeve op deze historische hoevesite bleef deels behouden in het huidige gebouwenbestand met U-vormige formatie en gesloten karakter. Door begin 19de-eeuwse aanpassingen verkreeg de woning zijn huidige voorkomen van ruim opgevat boerenhuis met voorname allure. Het hof bleef eigendom van prominente eigenaars waaronder burgemeesters en wijzigde begin 20ste eeuw van functie tot buitenverblijf met bijhorend park in plaats van een vroegere boomkwekerij. Het architectuurhistorisch belang van het Hof ter Anghereel ligt onder meer in zijn typologisch sterke herkenbaarheid als belangrijke voormalige hoeve met regionaal gebonden bouwkenmerken. Het ensemble van verankerde, overwegend bakstenen gebouwen onder zadeldaken getuigt van een traditionele agrarische bouwvorm met een configuratie die in zuid Oost-Vlaanderen, in aansluiting met Brabant en Henegouwen, gekenmerkt is door een gebruikelijke gesloten aanleg. Specifieke bouwkenmerken en -details, waaronder verwerking van zandsteen in gevels van het complex, bouwnaden, verschillen in muurdiktes, onder meer in cijferankers aangebrachte jaartallen, getuigen van de 18de-eeuwse en de vroeg 19de-eeuwse bouwphase van de hoeve. Binnen het geëvolueerde gebouwenensemble vormt het stijlvolle langgerekte landhuis met lijstgevel het hoofdbestanddeel. Het vroeg 19de-eeuws uitzicht met classicistische inslag van dit aanzienlijke vroegere boerenhuis met oudere kern, blijkt uit elementen als de hardstenen omlijstingen rond de hoge rechthoekige muuropeningen en de raamkozijnen met kleine roedeverdeling. De wijziging tot buitenverblijf in begin 20ste eeuw vertaalde zich vooral binnenshuis in aanpassingen waarbij de eigenheid van de

traditionele boerenhuisbouw behouden bleef. Dit blijkt uit diverse authentieke aspecten ervan als de oriëntatie, het globaal voorkomen van het landhuis, het gevel- en daktype met dakklokje. Ook de authentieke inwendige structuur met opkamers, grote voorkamers en kleinere achterkamers refereert aan een boerenhuis. Verschillend gewelfde kelders en pleisterwerk met stucdecoratie in het overeenkomstig Petit salon en het Groot salon dateren respectievelijk uit de 18de en 19de eeuw. Nog andere interieurhistorische aspecten illustreren een evolutie en verrijking van het wooncomfort in opeenvolgende eeuwen. Het interieur bevat ook ouder recuperatiemateriaal zoals 17de-eeuwse moerbalken, als onderdeel van een historiserende aankleding. Van een uitgesproken burgerlijke wooncultuur getuigen de vroeg 19de-eeuwse classicistische paneeldeuren in verfijnd lijstwerk, de diverse schouwen waaronder met tegel- en/of marmerbekleding. Tot de nieuwe interieuraankleding uit begin 20ste eeuw behoren de typische vloeren in granito met mozaïekdecoratie, de lambriseringen, de uitgewerkte zoldertrap en de fraaie behangstroken met jachtaferelen. Ook de toegangspoort van het erf en beide losse bijgebouwen met schuurpoort en staldeuren vertonen typische bouwkenmerken van de traditionele hoevebouw. De omsloten bijhorende tuin met parkallure en oud bomenbestand gaat perceelsmatig op de oude hoevesite terug en vormt historisch, typologisch en functioneel een landschappelijke component die onlosmakelijk verbonden is met de tot landhuis geëvolueerde historische woning. Met de beeldbepalende inplanting op een open vista vanaf het voorerf werd een oorlogsmonument centraal binnen de parkaanleg landschappelijk geïntegreerd. Het particuliere oorlogsmonument met beeld van een soldaat werd in de tuin opgericht voor een in 1916 als Belgische oorlogsvrijwilliger te Diksmuide gesneuveld lid uit de familie van de toenmalige eigenaars. Dit authentieke en representatieve gedenkteken aan een individueel slachtoffer van de Eerste Wereldoorlog getuigt tevens van dit historisch belangrijk oorlogsgebeuren.

Sociaal-culturele waarde van het oorlogsmonument in de tuin van het Hof ter Anghereel:

Als zijnde de materialisatie van de herinnering en het trauma veroorzaakt door de Eerste Wereldoorlog die tot het collectief geheugen behoort.

Historische, in casu de architectuur-historische en cultuur-historische waarde van de O.-L.-Vrouw van Lourdeskapel en bijhorend Mariabeeld :

De O.-L.-Vrouw van Lourdeskapel is historisch en architectuurhistorisch uitzonderlijk als authentiek bewaarde kwalitatieve wegkapel, opgericht in 1875 door toenmalig burgemeester van de gemeente bij zijn bijhorend landgoed. Typologisch en stilistisch is de kapel op het vlak van klein religieus erfgoed een zeer herkenbare en representatieve, hoogwaardige uiting van neogotische bouwkunst. Het opvallend verticaal opgaand volume onder leien zadeldak met bekronende torenspits, is opgetrokken in karakteristieke baksteenbouw verrijkt met in natuursteen omlijste muuropeningen met verfijnde afwerking. Cultuurhistorisch is de bidplaats representatief voor het oud gebruik van particulieren, in casu van burgemeester B. Schollaert, om een wegkapel te bouwen op hun eigendom. De architecturaal kwalitatieve wegkapel weerspiegelt ook de vooraanstaande sociale status van de opdrachtgever en het aanzien van het bijhorende landhuis. Ook door de beeldbepalende inplanting op een

straathoek bezit de opmerkelijke kapel tevens de functie van een markant historisch baken in het landelijke dorpsweefsel. Interieurhistorisch bezit de kapel een zeldzaam karakter door de authentieke decoratieve polychromie van wanden en gewelf met voor de neogotiek typerende motieven en patronen. De kapel is uitgerust met het oorspronkelijke neogotische altaar achter dito ijzeren hekwerk; het bijhorende neogotisch gepolychromeerde O.-L.-Vrouwebeeld is om veiligheidsredenen thans bewaard op het bijhorend landgoed.

Volkskundige waarde van de O.-L.-Vrouw van Lourdeskapel en bijhorend Mariabeeld : de kapel getuigt van een specifieke Mariadevotie, namelijk van de verering van O.-L.-Vrouw van Lourdes die in de tweede helft van de 19de eeuw een grote populariteit verwierf na de miraculeuze verschijning (1858) van O.-L.-Vrouw te Lourdes (Frankrijk).

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel,

08 FEB. 2012

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS